

CYNGOR CYMUNED Y BETWS

Cynhaliwyd cyfarfod misol Cyngor Cymuned y Betws yn Festri Capel Newydd, y Betws ar Ddydd Mercher y 11^{eg} o Mawrth 2020 am 7.00 yr hwyr.

YN BRESENNOL: Y Cynghorwr Loreen Lewis (Cadeiryddes), Cynghorwyr Delyth Richards, Maldwyn John, Lynwen Phillips, Lucy Jones, Annette Price a Jose Picouto.

Cynghorwr Sir – Betsan Jones

Clerc - Miss Angela Brown

1. CWESTIYNAU CYHOEDDUS / SYLWADAU

Neb yn bresennol

2. YMDDIHEURIADAU

Ymddiheuriadau a dderbyniwyd gan y Cynghorwyr canlynol: Janet Davies (salwch), Nolene Morgan (salwch), Alex Davies (ymrwymiadau gwaith), Maldwyn John (ni roddwyd neges ffôn i ddweud nad yw'n gallu mynychu).

3. DATGANIADAU GAN AELODAU AM FUDDIANNAU ARIANNOL A RHAI HEB FOD YN ARIANNOL.

Dim

4. CADARNHAU A LLOFNODI COFNODION Y CYFARFOD A GYNHALIWDYD AR DYDD MERCHER 8fed o Ionawr

Cynigiodd y Cyngorydd Phillips ac eiliodd y Cyngorydd Picouto, y dylid cadarnhau a llofnodi cofnodion y cyfarfod misol a gynhaliwyd ddydd Mercher 12^{fed} Chwefror 2020 gan y Cadeirydd.

5. HEDDLU DYFED POWYS –

FFIGURAU TROSEDDU AM MIS IONAWR 2020

E-bost a dderbyniwyd oddi wrth PCSO 8039 Rees yn anfon ei ymddiheuriadau oherwydd nad oedd ei batrwm shiftt yn cyd-fynd â'r cyfarfod ond yn rhoi'r ffigurau trosedd ar gyfer mis Ionawr fel y nodir isod:

Trosedd	Faint o	Leoliad/Manylion os yn bosibl
Ymosodiad	1	
Niwed Troseddol		
Troseddau Camddefnyddio Sylweddau /		

Cyffuriau		
Byrgleriaeth		
Dwyn o siop	1	
Lladrad		
Trosedd Ceir		
Amriwiol	1	
Cyfathrebu maleisus	3	Sylwadau a wneir trwy'r cyfryngau cymdeithasol.
Cyfanswm Troseddu wedi eu Adrodd	6	

Gofynnodd y Cynghorydd Price beth oedd y drosedd amrywiol?

6. ADRODDIAD Y CYNGHORWR SIR

6.1. Gwybodaeth a roddwyd ynghylch pwynt 6.1 y cyfarfod diwethaf ynghylch llwybrau troed 3 / 6,3 / 7,3 / 8.

O ran y llwybr coll yn Hopkinstown 6.2 yng nghyfarfod y mis diwethaf, mae disgwyl i CSC gael cyfarfod w / c 9/3/20 lle byddant yn cwrdd â'r tiffeddiannwr.

PENDERFYNWYD bod y Cynghorydd Sir Jones yn parhau i gysylltu â CSC ynglŷn â'r mater hwn.

Dosbarthodd y Cynghorydd L Jones y map A3 a gopiwyd o'r llwybrau i'r holl Gynghorwyr a oedd yn bresennol a rhoddodd y gwreiddiol yn ôl i'r Cadeirydd.

6.2. Gofynnodd y Cynghorydd Price am finiau ac arwyddion ar gyfer baeddu cŵn ar gyfer gweddill y pentref, nid dim ond ar ochr Maesquarre o'r pentref. Hoffai hi gan yr hen Co-op ac ar y gornel wrth gyffordd Ffordd y Cyrnol a Ffordd Betws. Dywedodd y Cynghorydd B Jones fod biniau yn Heol Y Felin / Ffordd y Cyrnol a chan Treforis ar y gornel.

PENDERFYNWYD bod y Cynghorydd Sir Jones yn darganfod y gofynion / meini prawf a faint o finiau a ganiateir yn y pentref.

6.3. Gofynnodd y Cynghorydd Lewis am dawelu traffig yn Nhreforis gan y Ganolfan Deuluoedd gan fod llawer o geir yn goryrru. Dywedodd y Cynghorydd B Jones ei bod wedi gwneud ymholiadau flwyddyn yn ôl, ond y byddai'n ymholi eto.

PENDERFYNWYD bod y Cynghorydd Sir Jones yn holi CSG ynghylch y mater hwn.

7. MATERION YN CODI

7.1 Hysbysodd y Clerc yr aelodau am ymddiswyddiad y Cyng Haines a hysbysodd yr aelodau ei bod wedi ei e-bostio i ddiolch iddi am ei gwasanaeth. Rhoddwyd hysbysiadau swyddi gwag fel y'u cyflenwyd gan CSC i'r Cyng Picouto i'w rhoi ar hysbysfwrdd cymunedol Ysgol Gynradd Betws a byddai'r Cynghorydd Price yn mynd â'r rhybudd arall at y Cynghorydd J Davies a fyddai'n ei roi ar hysbysfwrdd cymunedol Parc Betws. Dosbarthodd y Clerc hefyd fanyleb rôl y Cynghorydd newydd a dogfennau swyddi gwag a fydd yn cael eu rhoi ar y wefan.

NODIR yr aelodau gan hyn.

7.2 Hysbysodd y Clerc yr aelodau ei bod yn bryd paratoi'r archwiliad mewnol blynyddol. Mae angen penodi archwilydd annibynnol. Yn dilyn trafodaeth fer, cytunwyd unwaith eto i ofyn i Mr Lynne Llewelyn gynnal yr archwiliad.

PENDERFYNWYD bod y Clerc yn gofyn i Mr Lynne Llewelyn gynnal yr archwiliad ar gyfer 2019/20.

7.3 Hysbysodd y Clerc yr aelodau, oherwydd maint y gwaith yr oedd wedi dod ar ei draws yn y rôl newydd hon, nad oedd wedi gallu cymryd ei gwyliau blynyddol ac na fyddai'n gallu gwneud hynny nawr oherwydd y gwaith ar gyfer yr archwiliad mewnol. Gofynnodd y Clerc iddi gael ei gwyliau blynyddol.

Cafwyd trafodaeth rhwng y Cynghorwyr ynghylch polisiau gwyliau blynyddol gan fod gan rai aelodau brofiad o weithdrefnau 'Personél' gan nodi ei fod yn gyffredinol yn benderfyniad a wnaed gan y cyflogwr. Dywedodd y Cyng. Lewis fod y Clerc bob amser wedi cymryd eu gwyliau blynyddol yn ystod mis Awst pan oedd yr aelodau ar doriad y mis. **PENDERFYNWYD** y byddai'r cadeirydd yn cysylltu ag ULC i ddarganfod a ellir talu tâl gwyliau a phryd y gellir cymryd gwyliau blynyddol ac a fyddai'n hysbysu'r Clerc.

Cynigiwyd gan y Cyng. L Jones ac eiliwyd gan y Cynghorydd B Jones a chytunwyd gan yr holl aelodau y byddai'r holl wyliau blynyddol fel unwaith yn cael eu talu i'r Clerc unwaith y byddai ULC yn ymgynghori ar y mater hwn.

Bydd y Clerc yn gwirio ei contract ac yn cysylltu â'r SLCC mewn perthynas â hyn hefyd.

7.4 Roedd y Cynghorydd L Jones a'r Cynghorydd Phillips wedi mynychu cyfarfod OVW ar ran y cyngor lle rhoddwyd sgwrs ar Ash Die Back gan Dr Wilson a rhoddwyd y wybodaeth yn ôl i'r aelodau:

Gall coed edrych yn iach ar y tu allan ond mae'n ddigon posib eu bod wedi pydru allan ar y tu mewn oherwydd y clefyd sy'n gwneud unrhyw goeden ynn mewn man cyhoeddus yn berygl gan y gall rhai fethu oherwydd hyn. Mae boncyffion a changhennau'n iawn i'w hailddefnyddio, ond dylid llosgi dail ar dymheredd uchel cyn eu rhoi yn ôl yn y parc. Peidio â disodli'r coed ynn a gwmpwyd â lludw.

Dylid cynnal arolygon bob yn ail flwyddyn ac ar sail asesiad risg. Gwneir hyn gan gwmni proffesiynol ar gyfer y Cyngor Cymuned. Cynhaliwyd yr arolwg ym mis Rhagfyr 2019 a bydd y contractwr yn gwneud y gwaith argymelledig ym mis Mawrth 2020.

NODIR yr aelodau gan hyn.

7. Hysbysodd y Clerc yr aelodau y bydd y goeden helyg sydd wedi tyfu mewn eiddo sy'n ffinio â gardd y maes chwarae ac i fyny bob ochr i ffens yr ardd yn cael ei symud gan gontractwr, bydd y bonyn yn cael ei wenwyno i'w atal rhag aildyfu.

Bydd y contractwr hefyd yn cael gwared ar unrhyw lasbrennau / llwyni eraill sy'n tyfu ar hyd ffensys y preswylwyr ar Faes Chwarae Maesquarre. Mae angen cynnal gwiriadau diwydrwydd dyladwy yn rheolaidd i atal ailddigwyddiad, bydd angen tynnu unrhyw eginblanhigion a ganfyddir, hefyd unrhyw ordyfiant o chwyn / planhigion a gwirio'r ffiniau yn rheolaidd fel gwiriad cynnal a chadw. Mae hyn yn ofynnol gan y cwmni yswiriant ac mae'n ymwneud nid yn unig â Maes Chwarae Maesquarre ond Maes Chwarae Heol Y Felin a gwyrdd a Pharc Betws. Cafwyd trafodaeth ynglŷn â'r coed ynn ar ffin y trac i'r cae Rygbi ger y Grŵn yn Heol Y Felin wrth i goedwriaethwr CSG nodi bod lludw yn marw yn ôl yn broblem yn ogystal â rhai o'r coed eraill yn yr ardal sydd angen sylw gyda nhw. un wedi marw ond yn dal i sefyll. Bydd yn dychwelyd ym mis Gorffennaf i wirio pan fydd y coed yn eu dail llawn i weld maint y difrod gan y clefyd lludw yn ôl.

Cafwyd trafodaeth ynglŷn â ffensys yr ardd lle roedd y polion wedi pydru a bod y ffensys dros ddeg oed ynghyd ag ymateb y cwmni yswiriant a fyddai ond yn talu swm lleiaf posibl pe bai hawliad yn cael ei wneud. Ni fyddai hyn yn sicr o gynyddu'r premiwm yswiriant. Hefyd, trafodwyd yr ardal sydd wedi gordyfu gerllaw sy'n eiddo i TRJ ac nad yw wedi'i ffensio o'r maes chwarae.

Byddai'r Cynghorydd B Jones yn holi CSG mewn perthynas â'r gwaith y mae angen ei wneud gan fod y glasbrennau / coed / llwyni hyn yn achosi problemau cyn i Gyngor Cymuned Betws gymryd drosodd trosglwyddo asedau'r maes chwarae a dylai'r materion hyn fod wedi delio â'r materion hyn. y Sir o'r blaen yn enwedig wrth iddynt gynnal arolwg ac ni amlygwyd y materion bryd hynny ond roeddent yn amlwg yn bresennol.

Bydd cael gwared ar y goeden a glasbrennau troseddol yn costio £ 300. Roedd yr holl Gynghorwyr yn cytuno bod y gwaith hwn yn angenrheidiol gydag un ymatal gan y Cyng. Price. Cynigiwyd gan y Cynghorydd Phillips ac eiliwyd gan y Cynghorydd L J Jones y dylid gwneud y gwaith hwn ar Faes Chwarae Maesquarre.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod angen ychwanegu'r gwiriadau uchod at yr Asesiad Risg a phan lunir y cynlluniau rheoli ar gyfer y 3 maes, bod y gwiriadau'n cael eu hymgorffori ynddo.

NODIR yr aelodau gan hyn.

7.6 Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod Partneriaeth Diogelwch Dŵr Sir Gaerfyrddin yn aros i'r cabinet bwi bywyd newydd gyrraedd ond gan ei fod yn dod o China, mae hyn yn cael ei oedi oherwydd firws Corona.

Bydd yn mynychu ym Mharc Betws gyda'r Cadeirydd a chynrychiolydd TRJ er mwyn marcio'r safle a thrafod y gofynion ar gyfer gosod y ganolfan.

Ar ôl ei osod bydd y Clerc yn gosod erthygl yn y South Wales Guardian yn diolch i'r rhai a roddodd rodd i'r Life Buoy ac i hysbysu'r Gymuned o'r gosodiad newydd a'r gofynion ar gyfer eiliad ger y bont gyferbyn â garej Tout's.

7.7 Trafododd y Cynghorydd B Jones y CDLI gan gynnwys mater Clymog Japan ar y safle y tu ôl i'r hen Co-op lle roedd 6 byngalo yn mynd i gael eu hadeiladu. Cafwyd trafodaeth ac mae gan dirfeddianwyr yr hawl i apelio yn erbyn penderfyniad y Cyngor Sir i beidio â chaniatáu i'w tir ddod i mewn i'r CDLI gyda'r dyddiad gorffen yw 28/3/20.

7.8 Dosbarthodd y Clerc Holiadur Cymunedol drafft y byddai angen ei ddefnyddio fel rhan gyntaf yr ymgynghoriad cymunedol y mae angen ei gynnal i ddarganfod beth mae trigolion Betws ei eisiau yn y ddau faes chwarae a'r parc yn ogystal â hysbysu'r Cynghorwyr Cymunedol. unrhyw faterion eraill yn y pentref sy'n eu poeni. Mae hyn yn rhan o'r blaengynllunio ar gyfer y 5-10 mlynedd nesaf fel y gellir rhoi cynlluniau â blaenoriaeth ar waith er mwyn sicrhau cyllid i'w cyflawni.

Diddymodd y drafodaeth ynghylch yr e-bost a anfonwyd gan y Clerc ar ôl cyfarfod mis Chwefror yn anhrefn heb gyflawni dim o ran blaengynllunio cymuned Betws ar gyfer yr hyn y maent am ei gyflawni yn ystod y 5-10 mlynedd nesaf. Gwneir hyn trwy anfon ymgynghoriad / holiadur yn gyntaf at bob cartref ym Metws i fesur eu gofynion ac ati. Er mwyn gwneud hyn mae angen cytuno ar y cwestiynau sydd i'w gofyn.

PENDERFYNWYD bod yr aelodau'n mynd â'r holiadur i ffwrdd i'w ddarllen, ychwanegu ato a bydd yn cael ei drafod yn y cyfarfod nesaf.

8. GOHEBIAETH

8.1 Hysbysodd y Cynghorydd Picouto yr aelodau o'r materion y tu allan i'r ysgol a bod Jonathan Edwards wedi anfon llythyr i helpu i ddatrys.

Roedd y Clerc wedi anfon e-bost at adrannau parcio a thraffig CSG a Heddlu Dyfed Powys ac wedi hysbysu aelodau o'r camau a gymerir a rhoi gwybod i aelodau am gynnwys yr e-bost. Os bydd unrhyw broblemau, yna cynghorir preswylwyr i ffonio 101 neu adran gorfodi parcio CSG er mwyn delio â'r troseddwyd. Ar ôl i ardal yr ysgol gael ei hail-farcio a gorchymyn rheoleiddio traffig ar waith bydd y car camera yn gallu dal unrhyw gerbydau sy'n troseddu a bydd dirwyon yn cael eu rhoi.

Cafwyd trafodaeth gyda'r holl faterion eraill o barcio yn y pentref gan gynnwys Heol Y Felin / Colonel Road.

NODIR yr aelodau gan hyn.

8.2 Darllenodd y Clerc e-bost at aelodau a ddaeth i law aelod o'r gymuned a oedd wedi gofyn a allai'r Cyngor Cymuned ddarparu swing arbenigol gwahanol i'w mab ag anghenion arbennig gan nad oedd yn gallu defnyddio'r un yn Heol Y Felin maes chwarae oherwydd ei ddyluniad. Yn anffodus, ar hyn o bryd nid oedd y Cyngor Cymuned yn gallu ariannu hyn ar hyn o bryd ond y byddai'n cael ei

ystyried wrth wneud unrhyw gynlluniau yn y dyfodol i uwchraddio offer y maes chwarae. Diolchodd i'r Cyngor Cymuned am eu 'hymdrechion i gadw Betws yn lle hyfryd i fyw, rydym yn ei werthfawrogi' a bod y maes chwarae 'yn cael ei gadw cystal, rydym wir yn mwynhau treulio amser yno'.

NODIR yr aelodau gan hyn.

8.3 Hysbysodd y Clerc yr aelodau ar ôl derbyn e-bost gan y Cyngor Sir bod y tir segur a gordyfiant sy'n ffinio â Maes Chwarae Maesquarre ger y fynedfa i'r ale lle nad oes ffens sy'n dynodi'r ffin yn eiddo i TRJ.

Mae angen ffensio'r ardal hon a dylai fod wedi'i ffensio cyn i Gyngor Cymuned Betws gymryd y brydles gan Gyngor Sir Caerfyrddin ond pwy sy'n talu am i hyn gael ei wneud nawr?

NODIR yr aelodau gan hyn.

8.4 Hysbysodd y Clerc yr aelodau ei bod wedi anfon gohebiaeth at Glwb Rygbi Betws ynghylch cofrestru eu diffibriliwr ar 'The Circuit' sy'n rhwydwaith diffibriliwr cenedlaethol newydd y gallant gofrestru i ddod yn rhan ohono.

NODIR yr aelodau gan hyn.

8.5 Hysbysodd y Clerc yr aelodau bod gwahoddiad i'r Cadeirydd a'r Clerc wedi ei dderbyn gan Rali Flynyddol Ffermwyr Ifanc Sir Gaerfyrddin sydd i'w gynnal ddydd Sadwrn 9 Mai 2020. Byddai'r Clerc a'r Cadeirydd yn mynychu'r digwyddiad hwn maes o law.

NODIR yr aelodau gan hyn.

8.6 Hysbysodd y Clerc yr aelodau o'r gwaith cynnal a chadw a fydd yn cael ei wneud ar feysydd chwarae Heol Y Felin a Maesquarre gan y contractwr ar ôl i'r angen gael ei nodi yn ystod ei archwiliadau. Bydd angen dyfynnu rhywfaint o waith a bydd rhywfaint yn cael ei wneud yn yr arolygiad nesaf. Hysbysodd y Cyng. Lewis y Clerc fod ganddi rannau o Faes Chwarae Maesquarre yng nghist ei char o hyd nad oedd contractwr y maes chwarae wedi'i gasglu ganddi.

NODIR yr aelodau gan hyn a **PENDERFYNWYD** i'r Clerc gysylltu a threfnu ei gasglu.

9. MATERION CYNLLUNIO

a. E /40218 i wneud gwaith coedwriaethol i goed sy'n destun TPO (E2) yn Brynffin, Colonel Road, Betws. SA18 2HW - Dim materion

b. E /40232 cynnig estyniad llawr cyntaf y tu ôl i'r annedd bresennol yn 30 Pentwyn Road, Betws.SA18 2EY - Dim gwrthwynebiadau

PENDERFYNWYD mae'r Clerc yn hysbysu CSC ynghylch y trafodaethau ar y materion cynllunio uchod.

10. TALIADAU CYFRIFON / DONIADAU / CEISIADAU ARIANNU

10a. CYFRIFON

1. Treth Incwm Clercod / NI / Emp NI	£ 366.85
2. Cyflog a Lwfansau Clercod	£ 969.79
3. Costau Postio	£ 10.52
4. Costau Deunydd Ysgrifennu	£ 96.60
5. Wrenvale Nurseries and Landscapes	£ 4974.00
6. Parks and Play	£ 823.20
7. Action Surveillance Heol Y Felin	£ 96.00
8. Diogelwch Rhyngwyd Cyfrifiaduron RA	£ 30.00

Cadeirydd i ddod â gwaith papur i mewn ynglŷn ag ysgrifennydd Capel Newydd yn nodi nad oedd y trydan ar gyfer 2018 wedi'i dalu. Clerc i wirio gwaith papur Cyngor Cymuned Betws er mwyn croesgyfeirio.

Hysbysodd y Clerc yr aelodau o'r taliadau a fydd yn cynyddu am ddefnyddio sieciau i'w talu gan y banc cytunwyd y gellid trosglwyddo banc i arbed costau ac y byddai angen llofnodi'r taflenni hyn fel sy'n arferol ar gyfer y sieciau gan y banc. llofnodwyr / aelodau.

10b. DONIADAU / CEISIADAU ARIANNU

Hysbysodd y Clerc yr aelodau am 1 cais am rodd a ddaeth i law gan Cruse Bereavment Care fel y cytunwyd yn flaenorol Ni fyddai unrhyw roddion yn cael eu rhoi oherwydd y cyfyngiadau ariannol.

PENDERFYNWYD i'r Clerc hysbysu'r ceisydd o'r uchod.

11.ADRODDIADAU

11.1 Gofynnodd y Cynghorydd Price am gyrchu'r teledu cylch cyfyng ar gyfer Maes Chwarae Heol Y Felin sydd y tu mewn i'r busnes i weld unrhyw ddiwyddiadau sy'n digwydd. Gwnaethpwyd hyn gan y Cynghorydd Price ac eraill yn y gorffennol.

PENDERFYNWYD y Cadeirydd i siarad â'r perchnogion ynglŷn â hyn.

11.2 Hysbysodd y Cynghorydd L Jones yr aelodau ei bod wedi mynychu cyfarfod diweddar ULC y dylid tynnu cyfeiriadau aelodau o'r wefan. Hefyd, bod y Cyng Phillips yn Miss nid Mrs. Mae'r Cynghorydd L Jones yn mynychu cyfarfodydd ULC ar ran Cyngor Cymuned Betws a'r Cadeirydd yw'r aelod sy'n cysylltu ag ULC gydag ymholiadau fel y gall y Clerc.

NODIR yr uchod gan aelodau a **PENDERFYNWYD** bod y Clerc yn gwneud y newidiadau i'r Wefan. Y Clerc i anfon e-bost at ULC yn hysbysu mai'r Cynghorydd L Jones yw'r cynrychiolydd ar gyfer y cyfarfodydd a rhoi ei e-bost cyswllt iddynt mewn perthynas ag agendâu'r cyfarfodydd y gall y Clerc eu hanfon ymlaen hefyd.

11.3 Hysbysodd y Cynghorydd Price yr aelodau ei bod wedi bod mewn cysylltiad â'r elusen Men's Sheds mewn perthynas â'r bwrdd gwybodaeth sydd wedi torri

ac y gallent wneud iawn am hynny. Byddai cost am ddeunyddiau y bydd angen dyfynbris arnom cyn cychwyn er mwyn sicrhau bod yr arian ar gael. Mae gan gontractwr Wrenvale y bwrdd wedi torri yn ei iard.

NODWYD yr aelodau hyn a **PENDERFYNWYD** fod y Cynghorydd Price yn trefnu hyn gyda nhw ac yn cael costau deunyddiau ac yn hysbysu'r Clerc.

12. ADRODDIADAU EITHRIEDIG

Dim.

Daeth y cyfarfod i ben am 20:50.